

VOORLOPIG OORDEEL

over het vigerende bestemmingsplan aangaande dorpsgezicht Westelijk deel en rand van historische kern Amerongen in de gemeente Utrechtse Heuvelrug provincie Utrecht

Ter effectuering van de aanwijzing van een beschermd stads- of dorpsgezicht moet ingevolge artikel 36 van de Monumentenwet 1988 een bestemmingsplan worden opgesteld. De toelichting op de aanwijzing kan daarbij voor wat het beschermingsbelang betreft als uitgangspunt dienen. Doel van de aanwijzing is de karakteristieke, met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied te onderkennen als zwaarwegend belang bij de toekomstige ontwikkelingen binnen het gebied. De aanwijzing beoogt op die wijze een basis te bieden voor een ruimtelijke ontwikkeling die inspeelt op de aanwezige kwaliteiten, daarvan gebruikmaakt en daarop voortbouwt.

Het binnen het te beschermen gebied vigerende bestemmingsplan:

- Amerongen Kom, vastgesteld d.d. 29 augustus 1994;

kan als voldoende beschermend worden aangemerkt op voorwaarde dat er gebruikgemaakt zal worden van de in het bestemmingsplan opgenomen wijzigingsbevoegdheid om de grens van het beschermd gezicht aan te passen aan de nieuw situatie.

Amersfoort, - 4 AUG. 2011

(A)

Gemeente
AMERONGEN

Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

AMERONGEN, 20 december 2004

verzonden: 23 DEC. 2004

uw kenmerk : -
uw brief van : -
behandeld door : mevr. A. Gijzel
doorkiesnummer : 0343-469628
onderwerp : Uitbreiding beschermd dorpsgezicht.

Hare Excellentie,

Sinds 1966 is een deel van de historische kern van Amerongen aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Aan de hand van een aantal onderzoeken is de wens geuit om de huidige grens van het beschermd dorpsgezicht te verruimen. In deze brief gaan wij hier verder op in.

Aanleiding verruiming grens

In 2000 is door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg de (bijgevoegde) nota Cultuurhistorische Verkenning Amerongen opgesteld. Deze nota was voor de gemeente Amerongen aanleiding onderzoek te verrichten naar uitbreiding van de grens van het beschermd dorpsgezicht. De uitwerking van dit onderzoek heeft uiteindelijk geleid tot het vaststellen van het Beeldkwaliteitplan Oude Dorp Amerongen (zie bijlage).

Huidige en gewenste grens

In de bijlage van het beeldkwaliteitplan Oude Dorp vindt u een tekening waarop de huidige en gewenste grens van het beschermd dorpsgezicht staat aangegeven.

Thans loopt de grens van het beschermd dorpsgezicht ten zuiden van de Koningin Wilhelminaweg en Rijksstraatweg (N225). De bebouwing in het oostelijk deel van het oude dorp is grotendeels gelegen binnen het beschermd dorpsgezicht. De bebouwing in het westelijk deel valt hier buiten.

De door ons voorgestelde grens zorgt ervoor dat het oude dorp van Amerongen niet in tweeën wordt gesplitst en dat samenhangend beleid kan worden ontwikkeld. Het westelijk deel van het oude dorp wordt hierin betrokken, de Koningin Wilhelminaweg als laan en de zuidelijke bebouwing valt binnen het beschermde deel, uitgezonderd de bebouwing aan de noordzijde. Deze bebouwing hoort meer bij het gedeelte van Amerongen met jongere bebouwing. Ook valt de Kersweg, waaraan een aantal karakteristieke tabaksschuren staat binnen de beschermde zone. Ten zuiden langs Kasteel Amerongen is de grens verruimd waardoor een groter gedeelte van de uiterwaarden binnen het beschermde dorpsgezicht valt.

Argumenten verruiming grens

De wens tot verruiming van de grens wordt gebaseerd op de volgende argumenten:

- De plaatselijke nog gave relatie oude kom met landschappelijke context (engen en rivierenlandschap);
- De aanwezige cultuurhistorische waarden in het westelijk deel van oude kom. Er heeft begin jaren negentig onderzoek plaatsgevonden in de vorm van het Monumenten Inventarisatie Project (MIP). Voortschrijdend inzicht, onder meer ook met betrekking tot jongere monumenten leidt nu een gewenste actualisering van de begrenzing van het beschermd dorpsgezicht;
- Een gaaf en sterk met het beschermd dorpsgezicht samenhangend stedenbouwkundig patroon van de overige delen van de oude kom;
- De ruimtelijke kwaliteit van de monumentale laan Koningin Wilhelminaweg;
- De uitdrukkelijke wens de kappenkaart van het bestemmingsplan ook van kracht te verklaren voor delen van de oude kom die thans niet behoren tot het beschermd dorpsgezicht. De kappenkaart heeft slechts rechtskracht binnen het gebied dat is aangewezen tot beschermd dorpsgezicht;
- De verplichte toetsing van bouwplannen door de monumentencommissie in de gehele oude kom;
- De wens om vergunningsvrije bouwwerken te kunnen toetsen in het kwetsbare dorpsmilieu en zonodig te kunnen bijsturen.

Wij willen u verzoeken op basis van het bovenstaande de grens van het beschermd dorpsgezicht Amerongen uit te breiden conform de bijgevoegde kaart behorende bij het Beeldkwaliteitplan Oude Dorp Amerongen.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met mevrouw A. Gijzel, haar telefoonnummer is 0343-469628.

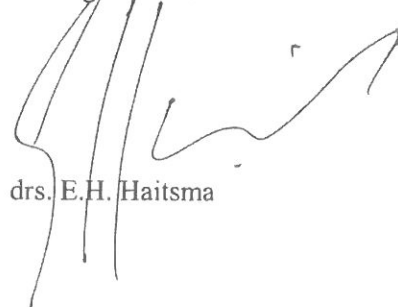
Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Amerongen
de secretaris

ing. J. Stellingwerff

de burgemeester

drs. E.H. Haitzma

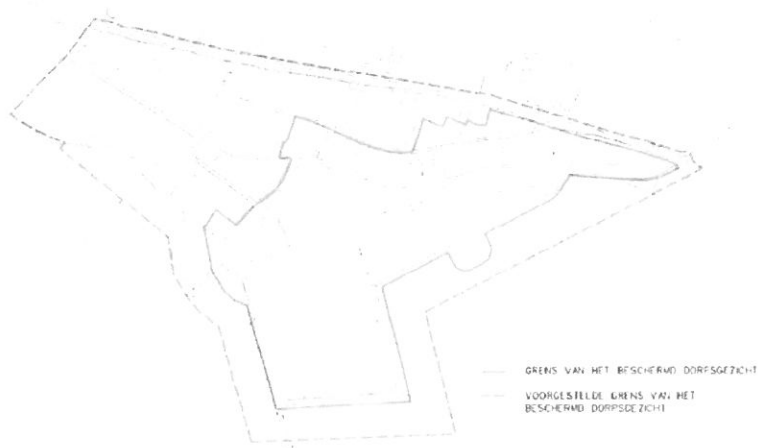
Bijlagen: 2

GEMEENTE AMERONGEN

Beeldkwaliteitsplan oude kern

november 2004

5. BELEID

5.1 Begrenzing Beschermd Dorpsgezicht

De door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg aangegeven begrenzing van het onderzoeksgebied in haar nota Cultuurhistorische verkenning Amerongen, is voor de gemeente Amerongen aanleiding geweest om onderzoek te verrichten naar uitbreiding van de grens van het Beschermd Dorpsgezicht.

Het gemeentebestuur van Amerongen zal op grond van de inmiddels verrichte analyses als bedoeld in hoofdstuk 4 van het beeldkwaliteitplan waarin voldoende argumenten aangegeven worden, de Minister (OCW en VROM) cq. de Rijksdienst voor de Monumentenzorg verzoeken over te gaan tot aanwijzing van het op bijgaande kaart aangegeven gebied. Dit betreft het gehele als zodanig aangegeven onderzoeksgebied, met uitzondering van het meest westelijke (en buiten de gemeentegrens vallende) gedeelte, alsmede van de enges aan weerszijden van de Veenseweg. Binnen dit gebied zijn nl. geen andere ontwikkelingen te verwachten, dan die welke in het kader van de Stichtse Lustwarande plaatsvinden. Tezamen met het geldende bestemmingsplan en de Monumentenwet vormt dit gegeven voldoende waarborg voor het behoud en de versterking van aanwezige waarden.

De gemeente baseert haar wens tot verruiming van de grens op de volgende argumenten:

- Plaatselijk nog gave relatie oude kom met landschappelijke context (engen en rivierenlandschap);
- Aanwezige architectuurhistorische waarden in westelijk deel oude kom (incl. zuidzijde Kersweg). De aanwijzing van het Beschermd Dorpsgezicht dateert uit de 60er jaren. Er heeft in het begin van de jaren '90 onderzoek plaats gehad in de vorm van het MIP. Voortschrijdend inzicht, o.m. ook m.b.t. jongere monumenten leidt nu tot een gewenste actualisering van de begrenzing;
- Gaaf (en sterk met Beschermd Gezicht samenhangend) stedenbouwkundig patroon overige delen oude kom;
- Ruimtelijke kwaliteit monumentale laan Koningin Wilhelminaweg;

- Uitdrukkelijke wens kappenkaart bestemmingsplan ook van kracht te verklaren voor delen oude kern die niet behoren tot Beschermd Gezicht (extra ondersteuning door Aanwijzing*);
- Verplichte toetsing bouwplannen door Monumentencommissie in gehele oude kern;
- De wens om vergunningvrije bouwwerken te kunnen toetsen in het kwetsbare dorpsmilieu en zonodig te kunnen bijsturen (voor voorbeelden van wat er gebouwd zou kunnen worden zonder vergunning, zie opsomming in 5.2.3.)

Het gemeentebestuur van Amerongen beseft terdege, dat deze keuze voor de inwoners van de oude kern consequenties heeft. Immers alle voorkomende bouwinitiatieven binnen de gehele oude kern zullen moeten worden getoetst. Het gemeentebestuur zal echter geen onnodige beperkingen aan de burger opleggen. Zo wordt onderscheid gemaakt tussen de zwaarte van de toetsing voor bouwaanvragen, die wel en niet zichtbaar zijn vanaf de openbare ruimte. Als gevolg van de verkaveling is het niet voldoende strikt te kijken naar voor- en achterkanten. Ook zal bijvoorbeeld de toetsing bij een pand, dat niet als monument is geregistreerd, milder uitvallen dan bij een monument.

De zogenaamde vergunningvrije bouwwerken, zoals dakkapellen en bijgebouwen zullen door de uitbreiding van het Beschermd Gezicht tot de gehele oude kern, alsnog lichtvergunningplichtig worden. Bouwaanvragen hiervoor zullen dan ook worden voorgelegd aan de Monumentencommissie. Beoordeling vindt hier echter m.n. plaats vanuit het standpunt dat het plan geen afbreuk mag doen aan de cultuur- en / of architectuurhistorische waarde van de omgeving. Een beoordeling door de Welstandscommissie, die in algemene zin vooral let op de esthetische aspecten (schoonheid), is hierbij in principe niet aan de orde. In plaats daarvan kan aan de hand van zogenaamde loketcriteria (zie par. 5.2.4 sneltoetscriteria) door de ambtelijke dienst een beoordeling plaatsvinden "aan de balie".

Het nu voorgestane beleid biedt daarnaast ook belangrijke voordelen voor de burger.

- Door de gehanteerde beoordelingscriteria van meet af aan te kennen weet de initiatiefnemer bij voorbaat, waarop de commissies zullen letten bij de beoordeling van het bouwplan. Hij kan met de opstelling van het plan dus van het begin af aan inspelen op de vereisten. Met andere woorden: de hiermee opgelegde (extra)

beperkingen zijn slechts relatief, vooral door een duidelijk grotere voorspelbaarheid van de uitkomst van de welstandstoets.

- Deze vereisten zijn niet in extremen gesteld; het waardevolle dorpsbeeld vormt het ijkpunt, maar het beleid biedt voldoende vrijheid voor creatieve oplossingen. Wel wordt gevraagd met de eventuele wijzigingen (want nieuwbouw vindt nauwelijks plaats) aan te sluiten bij de karakteristiek van het desbetreffende pand; een eis waar de eigenaar / gebruiker ook zelf belang bij heeft.
- Voor tal van inwoners was juist de kwaliteit van het dorpsbeeld een reden hier te komen, of te blijven wonen; men is ook terecht vaak trots op dit bijzondere woonmilieu. Het gemeentebestuur is eveneens doordrongen van de uitzonderlijke kwaliteiten en is bewust van haar zorgplicht in deze.
- De bewoners van de oude kern hebben dan ook belang bij het behoud van, en de zorg voor het dorpsbeeld in het algemeen. Het feit dat het geformuleerde beleid ook voor de buurman geldt, draagt er toe bij, dat de waarde van het dorpsbeeld, m.n. ook in zijn directe omgeving in stand blijft.
- Vooral de mogelijkheid die de wetgever biedt, zogenaamde vergunningvrije bouwwerken op te richten kan, onbedoeld, juist in het waardevolle dorpsbeeld van Amerongen, een onaanvaardbare aantasting van beeldwaarde tot gevolg hebben. Deze vorm van vrijheid is hier dan slechts schijn; de vrijheid van het ene individu impliceert de onvrijheid (onbeschermdheid) van het andere;
- Tenslotte heeft de beeldkwaliteit van de woonomgeving invloed op de waarde van het onroerend goed.

*) not: kappenkaart bestemmingsplan heeft slechts rechtskracht binnen gebied dat is aangewezen tot Beschermd Dorpsgezicht